

Akershus fylkeskommune seksjon for analyse

ANALYSENOTAT 2 /2025

Registrert kriminalitet blant barn og unge i 2024

Deskriptiv gjennomgang av omfang av siktede barn/unge og kjennetegn ved disse

16.04.2026

Tittel: Analysenotat Nummer» 2/2026»: «Registrert kriminalitet blant barn og unge»

Type dokument: Analysenotat

Eier/virksomhet: Akershus fylkeskommune, seksjon for analyse

Forfattere: Cem Olcan og Cathrine Bergjordet

Første gang opprettet: 30.03.2026

Sist oppdatert/versjoner: 21.04.2026

Innhold

Registrert kriminalitet blant barn og unge i 2024	0
1 Sammendrag	4
2 Innledning	5
2.1 Definisjoner og avgrensninger	5
3 Omfang og utvikling over tid	8
3.1 Hvor mange ble siktet for lovbrudd i 2024?	8
3.2 Utvikling over tid	10
3.3 Antall lovbrudd	12
3.4 Type avgjørelse	13
4 Kjennetegn ved barn og ungdom som blir siktet for lovbrudd	14
4.1 Alder	14
4.2 Kjønn	15
4.3 Innvandrerstatus	17
4.4 Utdanning	22
4.5 Barnevern	24
4.6 Husholdningens inntekt	25
4.7 Trangboddhet	26
4.8 Foreldrenes utdanningsbakgrunn	27
5 Avslutning	29
6 Bibliografi	30

Liste over tabeller

Tabell 1 Fordeling av siktelser etter gjerningsstart og lovbruddstype, Akershus 2024 (12-18 år)	8
Tabell 2 Antall siktede og fordeling på lovbruddstyper i Akershus 2024, alle aldre.	9
Tabell 3 Antall siktede og fordeling på lovbruddstyper i Akershus 2024, 12-18 år per 31.12.2024.	10
Tabell 4 Antall lovbrudd blant barn/unge i Akershus som ble siktet i 2024.....	12
Tabell 5 Typer avgjørelse for siktede ungdommer (15-17 år ved gjerningstidspunkt) etter lovbruddstype i 2024 i Akershus.	13
Tabell 6 Andel siktede ungdommer (11- 17 år ved gjerningstidspunkt) etter kjønn og lovbruddstype i 2024 i Akershus	16
Tabell 7 Siktede 12-18 år som antall og andel av befolkning i samme aldersgruppe (alder per 31.12.2024), Akershus	17
Tabell 8 Siktede 12-18 år som antall og andel av befolkning i samme aldersgruppe (alder per 31.12.2024), Oslo.....	17
Tabell 9 Fordeling av siktede og total befolkning 12-18 år per 31.12.2024 etter innvandrerkategori og lovbruddstype,.....	18
Tabell 10 Fordeling av lovbrudd etter innvandrerkategori, 11-17 år på gjerningstidspunkt, Akershus 2024	21
Tabell 11 Fordeling av lovbrudd etter innvandrerkategori, 11-17 år på gjerningstidspunkt, Oslo 2024	22
Tabell 12 Antall grunnskolepoeng, siktede ungdommer og total befolkning 17-19 år per 31.12.2024	23
Tabell 13 Fordeling av lovbruddstyper etter inntektsgruppering, siktede 11-17 år på gjerningstidspunktet, Akershus.....	25
Tabell 14 Foresattes høyeste utdanning og registrert kriminalitet blant barn og unge 11-17 pr på gjerningstidspunkt, etter lovbruddstype i 2024 i Akershus.	28

Liste over figurer

Figur 1 Utvikling i andel siktede barn/unge i Akershus, 12-18 år, 12-15 år og 16-18 år. Alder per 31.12.2024	11
Figur 2 Fordeling av antall siktelser på 1-årig alder for 11-17åringer i Akershus som ble siktet i 2024 (alder på gjerningstidspunkt)	14

1 Sammendrag

Dette analysenotatet er en oppdatering og videreutvikling av notatet Registrert kriminalitet blant barn og unge (Cem Olcan, 2025), basert på analyser i microdata.no gjennomført av seksjon for analyse i Akershus Fylkeskommune (Microdata.no). Teksten er språkvasket og redigert ved hjelp av KI-verktøy (ChatGPT), men kvalitetssikret av seksjon for analyse.

Dette analysenotatet viser at 1 098 personer i alderen 12–18 år bosatt i Akershus ble siktet for lovbrudd i 2024. De vanligste lovbruddstypene var vold og mishandling og eiendomstyveri, som hver utgjorde om lag en tredel av alle siktelser. En ikke ubetydelig del av lovbrudd begått av bosatte i Akershus begås utenfor fylket, særlig i Oslo, noe som viser at ungdomskriminalitet i Akershus også må forstås i sammenheng med utviklingen i hovedstadsområdet.

Utviklingen over tid viser at andelen siktede fortsatt er høyest blant 16–18-åringene, men at økningen de siste årene i større grad drives av aldersgruppen 12–15 år. Særlig vold og mishandling har økt kraftig blant de yngste, sammen med ordens- og integritetskrenkelser og eiendomstyveri. Dette tyder på en tydelig endring i kriminalitetsmønsteret blant barn under kriminell lavalder og de yngste ungdommene.

Flertallet av de siktede ble registrert med ett lovbrudd i 2024, men en mindre gruppe sto for flere lovbrudd. Samtidig viser avgjørelsene at de fleste sakene avsluttes med mildere reaksjonsformer, som påtaleunntatelse eller forelegg, mens fengselsstraff brukes i et begrenset antall saker.

Analysen av kjennetegn ved de siktede viser tydelige sosiale forskjeller. Gutter er klart overrepresentert blant de siktede, og ungdom med innvandrerbakgrunn er overrepresentert sammenlignet med sin andel av befolkningen, særlig innen vold og mishandling. Videre finner vi en klar sammenheng mellom siktelser og levekårsutfordringer. Ungdom med lave grunnskolepoeng, lav husholdningsinntekt, trangboddhet og foresatte med lavere utdanningsnivå er overrepresentert blant de siktede. En relativt høy andel av de siktede har også kontakt med barnevernet.

Samlet peker analysen på at ungdomskriminalitet i Akershus ikke bare handler om enkeltstående lovbrudd, men også henger sammen med bredere levekårsutfordringer, ulikhet og sårbare oppvekstvilkår. Særlig utviklingen blant de yngste gir grunn til oppmerksomhet.

2 Innledning

Det er viktig å understreke at tallmaterialet kun omfatter registrert kriminalitet, det vil si lovbrudd som er oppdaget og registrert av politiet i form av en siktelse. Notatet gir dermed ikke et fullstendig bilde av all faktisk kriminalitet, og ulikheter i siktelsesrater mellom grupper må tolkes med varsomhet. Forskjeller i kontroll, oppdagelsesrisiko og anmeldelsestilbøyelighet kan påvirke tallene. Dette gjelder særlig når man ser på overrepresentasjon blant grupper etter kjønn og innvandrerbakgrunn.

2.1 Definisjoner og avgrensninger

2.1.1 Om microdata.no som datakilde

Tallene i dette notatet er hentet fra microdata.no. Gjennom SSBs microdatatjenesten kan man hente, sammenstille og analysere data fra en rekke register. Skriptene som er brukt for å hente tall til dette notatet ligger på GitHub slik at skriptene kan kontrolleres og gjenbrukes av andre (Github). Skriptene er laget av seksjon for Analyse i Akershus.

Notatet henter data fra folkeregisteret, strafferegisteret, utdanningsregisteret samt informasjon om inntekt, barnevernstiltak og boforhold.

Personvernet er innebygd i microdatatjenesten og grensesnittet er anonymiserende. Det er flere innebygde tiltak i tjenesten, blant annet støylegging (alle verdier endres med +/- 5) samt at verdier mellom 1 og 4 ikke vises i resultatene (Statistisk Sentralbyrå). Støyleggingen betyr at usikkerheten blir stor med små tall. I dette notatet viser vi derfor som hovedregel ikke resultater hvor antall personer er under 20, men det er viktig å merke seg at støyleggingen kan ha stor betydning også for de minste gruppene notatet omtaler. Små tall må tolkes med varsomhet.

2.1.2 Registrert kriminalitet

I dette notatet er registrert kriminalitet ensbetydende med barn og ungdom som blir siktet for lovbrudd, og som bor i Akershus. Det er i hovedsak siktelser i 2024 som undersøkes.

Den kriminelle lavalder i Norge er 15 år, og barn kan ikke straffes for lovbrudd begått før de fylte 15. Barn yngre enn 15 år kan imidlertid bli siktet for lovbrudd.

Å være siktet i en sak betyr at mistanken mot en person er sterk, tiltale er tatt ut for retten, eller at det er iverksatt tvangsmidler mot vedkommende. Tvangsmidler kan være pågrepelse, ransaking, beslag eller liknende.

2.1.3 Lovbruddstyper

Der datamaterialet tillater ser vi på siktelser etter lovbruddstyper (SSB, 2026). Kategorier med færre enn 20 personer oppgis ikke.

- Eiendomstyveri; Innbrudd, biltyveri, tyveri fra bolig, tyveri fra person og butikktveri.
- Annet vinningslovbrudd; Hvitvasking, bedrageri, underslag, korrupsjon, påvirkningshandel, skattesvik, smugling og regnskapsovertredelser.
- Eiendomsskade; Skadeverk, ildspåsettelse, fare for allmennheten ved brann og annen skade på offentlig eller privat eiendom.
- Vold og mishandling; Kroppskrenkelse, grov vold, drapsforsøk, drap, trusler, ran, tvang, terror og terrorrelaterte handlinger.
- Seksuallovbrudd; Voldtekt, voldtektsforsøk, seksuelle handlinger med mindreårige, seksuell trakassering og deling av overgrepsmateriale.
- Rusmiddellovbrudd; Besittelse, bruk og salg av ulovlige rusmidler som narkotika og dopingmidler. Overtredelse av alkohollovgivningen.
- Ordens- og integritetskrenkelser; Dokumentfalsk, hatefulle ytringer, diskriminering, tjenestefeil og misbruk av offentlig myndighet. Brudd på våpen-, brann- og eksplosivlovgivning. Ulovlige demonstrasjoner og bæring av våpen.
- Trafikkovertrædelser; Kjøring uten gyldig førerkort. Ulovlig høy hastighet og kjøring med personskaade som følge.
- Annet lovbrudd; Natur- og miljøkriminalitet som ulovlig jakt, fiske eller forurensning. Brudd på arbeidsmiljølovgivningen, inkludert utnyttelse av arbeidskraft.

2.1.4 Aldersinndelinger brukt i dette notatet

Datamaterialet viser at få barn under 11 år blir siktet for lovbrudd, og rapporten tar derfor for seg siktede barn som var 11-17 år på gjerningstidspunktet. Gruppen deles også inn i 11-14 år og 15-17 år (over og under kriminell lavalder). Disse gruppene er ikke direkte sammenlignbare. SSB har pekt på at statistikk for barn under 15 år kan gi et misvisende bilde, blant annet fordi nesten alle anmeldelser mot barn under kriminell lavalder registreres som siktelser, mens dette gjelder en klart lavere andel for ungdom over 15 år. Forskjeller mellom gruppene må derfor tolkes med forsiktighet (Regjeringen.no, 2025).

For noen tema kan vi ikke bruke alder på gjerningstidspunkt, og bruker i stedet alder per 31.12.2024. Årsaken er at vi ønsker å sammenligne gruppen med total befolkning i samme aldersgruppe, eller at vi ønsker å se på utdanningsvariabler hvor alder etter fødselsår og ikke gjerningstidspunkt er relevant. For disse temaene brukes aldersgruppen 12-18 (alder per 31.12.2024). Når vi ser på videregående opplæring benyttes 16-18 år (alder per 31.12.2024), mens vi for grunnskolepoeng har valgt å se på 17-19 år grunnet omfanget av ukjent status for 16-åringene i microdata på denne variabelen.

Gjerningstidspunkt for lovbrudd

Når en person blir siktet så kan det være for lovbrudd som ble begått bakover i tid.

Tabell 1 viser fordelingen av siktelser i 2024 etter når lovbruddet ble begått, fordelt på lovbruddstyper. Et tydelig hovedmønster er at en stor andel av sakene er knyttet til nyere hendelser, særlig fra 2023 og 2024.

For de fleste lovbruddstyper skjer hoveddelen av hendelsene i 2024. Dette gjelder spesielt eiendomsskade (90,4 %), trafikkovertrедelser (92,4 %) og ordens- og integritetskrenkelser (73,0 %). Også eiendomstyveri (66,7 %) og vold og mishandling (59,7 %) har en klar tyngde i 2024.

Samtidig fordeler enkelte lovbruddstyper seg mer mellom 2023 og 2024. Dette gjelder særlig annet vinningslovbrudd, rusmiddellovbrudd og seksuallovbrudd, hvor en betydelig andel av sakene startet i 2023.

Eldre hendelser før 2023 utgjør en svært liten andel i de fleste kategorier. Et unntak er seksuallovbrudd, hvor 19 prosent av sakene stammer fra 2019, noe som kan indikere lengre saksbehandlingstid eller senere avdekking av slike forhold.

Samlet sett viser tabellen at de fleste siktelsene gjelder relativt nylige hendelser, men at enkelte lovbruddstyper, særlig seksuallovbrudd, i større grad kan ha et lengre tidsspenn mellom hendelse og siktelse.

Tabell 1 Fordeling av siktelser etter gjerningsstart og lovbruddstype, Akershus 2024 (12-18 år)

Hovedlovbrudd	2019	2020	2022	2023	2024
Eiendomstyveri	-	1,4 %	2,9 %	29,0 %	66,7 %
Annet vinningslovbrudd	-	-	-	44,8 %	55,2 %
Eiendomsskade	-	-	-	9,6 %	90,4 %
Vold og mishandling	-	2,0 %	10,1 %	28,1 %	59,7 %
Seksuallovbrudd	19 %	-	-	44,4 %	36,1 %
Rusmiddellovbrudd	-	-	-	47,9 %	52,1 %
Ordens- og integritetskrenkelsene	-	-	-	27,0 %	73,0 %
Trafikkovertrerdelse	-	-	-	7,6 %	92,4 %
Annet lovbrudd	-	-	-	100,0 %	-

Kilde: microdata.no

3 Omfang og utvikling over tid

3.1 Hvor mange ble siktet for lovbrudd i 2024?

Tabell 2 viser totalt antall personer (alle aldre) med bosted i Akershus som ble siktet for lovbrudd i 2024. Vi ser at trafikkovertrerdelser utgjorde den største lovbruddstypen i Akershus i 2024 for total befolkning, med 39,2 prosent, etterfulgt av vold og mishandling og rusmiddellovbrudd med 13,4 prosent, eiendomstyveri med 12,1 prosent, samt ordens- og integritetskrenkelsene med 10,9 prosent.

Tabell 2 Antall siktede og fordeling på lovbruddstyper i Akershus 2024, alle aldre.

Hovedlovbrudd	Antall siktede personer i 2024	lovbrudd prosent av alle lovbrudd i 2024
Eiendomstyveri	792	12,1 %
Annet vinningslovbrudd	356	5,5 %
Eiendomsskade	124	1,9 %
Vold og mishandling	874	13,4 %
Seksuallovbrudd	155	2,4 %
Rusmiddellovbrudd	873	13,4 %
Ordens- og integritetskrenkelse	712	10,9 %
Trafikkovertrerdelse	2560	39,2 %
Annet lovbrudd	86	1,3 %
Total	6532	100,0 %

Kilde: microdata.no

Tabell 3 viser at 1098 personer i aldersgruppen 12-18 år (alder per 31.12.2024) med bosted i Akershus ble siktet for lovbrudd i 2024. Den mest utbredte lovbruddstypen blant siktede barn og unge i Akershus er vold og mishandling med 31,5 prosent, etterfulgt av eiendomstyveri med 31,1 prosent.

19 prosent av alle siktelsener mot personer (alle aldre) bosatt i Akershus handler om lovbrudd begått i Oslo. Det er rimelig å anta at også en del av siktelsene i denne aldersgruppen er knyttet til lovbrudd utført i Oslo, men antallet i denne aldersgruppa er for liten til at vi får ut tall på dette fra microdata.

Tabell 3 Antall siktede og fordeling på lovbruddstyper i Akershus 2024, 12-18 år per 31.12.2024.

Hovedlovbrudd	Antall siktede ungdommer (12-18) i 2024	lovbrudd prosent av alle lovbrudd i 2024
Eiendomstyveri	341	31,1 %
Annet vinningslovbrudd	15	1,4 %
Eiendomsskade	69	6,3 %
Vold og mishandling	346	31,5 %
Seksuallovbrudd	39	3,6 %
Rusmiddellovbrudd	67	6,1 %
Ordens- og integritetskrenkelse	114	10,4 %
Trafikkovertredelse	107	9,7 %
Total	1098	100,0 %

Kilde: microdata.no

3.2 Utvikling over tid

Figur 1 viser utviklingen i andel siktede barn og unge i Akershus i perioden 2014–2024, fordelt på aldersgruppene 12–15 år, 16–18 år og samlet for 12–18 år (alder per 31.12.2024).

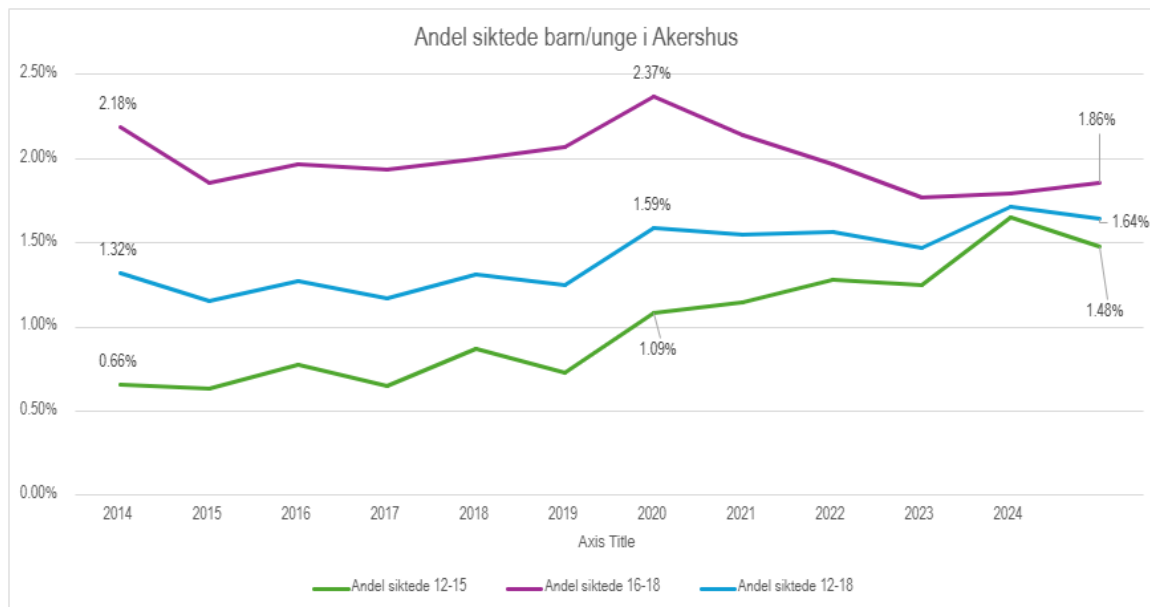
Andelen siktede er gjennomgående høyest blant de eldste (16–18 år) i hele perioden. Etter en topp rundt 2020 har andelen i denne gruppen gått noe ned, før den igjen viser en svak økning mot 2024.

For aldersgruppen 12–15 år er utviklingen mer markant. Andelen siktede øker gradvis over tid, med en særlig tydelig vekst fra 2019 til 2024. Denne gruppen har dermed hatt den sterkeste økningen i perioden. Det er imidlertid viktig å tolke denne utviklingen med varsomhet. Statistisk sentralbyrå (SSB) har påpekt at kriminalitetstall for barn under 15 år kan gi et overdrevet bilde, blant annet fordi nesten alle anmeldelser mot denne gruppen registreres som siktelser, mens en lavere andel av anmeldelsene mot eldre ungdom ender som siktelser. Økningen blant de yngste kan derfor delvis reflektere forskjeller i registreringspraksis, og ikke nødvendigvis en tilsvarende økning i faktisk kriminalitet. (Regjeringen.no, 2025)

Den samlede andelen for 12–18 år følger i stor grad utviklingen i begge aldersgruppene, med en økning frem mot 2020, en svak nedgang i årene etter, og deretter en ny økning frem mot 2024.

Samlet sett viser figuren at selv om de eldste fortsatt har høyest nivå, er det de yngste som i størst grad driver økningen i andelen siktede barn og unge de siste årene.

Figur 1 Utvikling i andel siktede barn/unge i Akershus, 12-18 år, 12-15 år og 16-18 år. Alder per 31.12.2024

Kilde: microdata

Vi har sett nærmere på de største endringene i perioden 2014-2024, i aldersgruppene 12-15 år og 16-18 år (alder per 31.12). Utviklingen i lovbruddstyper fra 2014 til 2024 varierer mellom aldersgruppene. For aldersgruppen 16-18 år er endringene relativt moderate, med økning iblant annet seksuallovbrudd og vold og mishandling, samtidig som enkelte lovbruddstyper som eiendomsskade og rusmiddellovbrudd har gått ned.

Analysen viser at de mest markante endringene skjedde innen følgende områder:

- Vold og mishandling blant 12-15-åringene, med en svært kraftig økning.
- Ordens- og integritetskrenkelser blant 12-15-åringene, med tydelig økning
- Eiendomstyveri blant 12-15-åringene, med klar økning
- Seksuallovbrudd blant 16-18-åringene, samt økning også blant 12-15-åringene
- Nedgang i rusmiddellovbrudd og eiendomsskade blant 16-18-åringene
- Nedgang i annet vinningslovbrudd og trafikkovertridelser blant 12-15-åringene

Samlet sett peker utviklingen mot en økning i mer alvorlige lovbrudd blant de yngste, særlig innen vold og mishandling, mens utviklingen blant de eldste er mer stabil og preget av både økning og nedgang i ulike lovbruddstyper.

Totalt er det registrert 1046 siktede barn og unge i Akershus i 2024, hvorav flest er registrert i følgende kommuner:

- Bærum: 160 personer (1,3% av befolkningen 12-18 år)
- Asker: 113 personer (1,2% av befolkningen 12-18 år)
- Lillestrøm: 174 personer (2,1% av befolkningen 12-18 år)
- Nordre Follo: 86 personer (1,4% av befolkningen 12-18 år)
- Ullensaker: 88 personer (2,1% av befolkningen 12-18 år)
- Vestby: 32 personer (1,7% av befolkningen 12-18 år)
- Ås: 37 personer (1,9% av befolkningen 12-18 år)
- Lørenskog: 83 personer (2,1 % av befolkningen 12-18 år)
- Rælingen: 38 personer (2,0% av befolkningen 12-18 år)
- Nes: 25 personer (1,2% av befolkningen 12-18 år)
- Nittedal: 35 personer (1,3% av befolkningen 12-18 år)
- Eidsvoll: 67 personer (2,7% av befolkningen 12-18 år)

3.3 Antall lovbrudd

70,8 prosent av de siktede barna/ungdommene ble siktet for kun ett lovbrudd i 2024, mens 14,9 prosent ble siktet for to lovbrudd. 8,7% av de siktede ble siktet for 4 eller flere lovbrudd i 2024. Det maksimale antallet lovbrudd vi finner på et enkelt år i denne aldersgruppen er 18.

Tabell 4 Antall lovbrudd blant barn/unge i Akershus som ble siktet i 2024

Antall lovbrudd	2023
1 lovbrudd	70,8 %
2 lovbrudd	14,9 %
3 lovbrudd	5,6 %
4 eller flere lovbrudd	8,7 %

Kilde: microdata

3.4 Type avgjørelse

Tabell 5 viser fordelingen av ulike typer avgjørelser i 2024 for ungdommer over kriminell lavalder. De mest utbredte reaksjonsformene er påtaleunntatelse uten vilkår og andre oppklarte forhold (29,39 %) samt betinget påtaleunntatelse (29,19 %). Til sammen utgjør disse nesten 60 prosent av alle avgjørelser, noe som tyder på at en stor andel av sakene avsluttes uten strengere straffereaksjoner.

Forelegg er også en relativt vanlig avgjørelsestype og utgjør 19,53 prosent av sakene. Dette indikerer at mange saker avgjøres med bøter eller lignende reaksjoner uten å gå til rettssak.

Videre ser vi at mer alvorlige reaksjoner forekommer i mindre grad. Betinget fengsel står for 7,50 prosent av avgjørelsene, mens ubetinget fengsel kun utgjør 1,38 prosent. Samfunnsstraff utgjør 3,94 prosent, noe som også er en relativt liten andel.

Andre avgjørelsestyper, som avgjort i konfliktråd (5,33 %), særreaksjoner (2,17 %) og henleggelse på grunn av manglende strafferettslig ansvar (1,58 %), forekommer sjeldnere. Det er ikke registrert noen frifinnelser i materialet. Samlet sett viser tabellen at flertallet av sakene håndteres gjennom mildere reaksjonsformer, mens strengere straffer som fengsel benyttes i et begrenset antall tilfeller.

Tabell 5 *Typen avgjørelse for siktede ungdommer (15-17 år ved gjerningstidspunkt) etter lovbruddstype i 2024 i Akershus.*

Type avgjørelse i 2024	Antall	Andel
Henlagt, siktede ikke strafferettslig ansvarlig	8	1,58 %
Avgjort i konfliktråd	27	5,33 %
Påtaleunntatelse uten vilkår og andre oppklarte	149	29,39 %
Betinget påtaleunntatelse	148	29,19 %
Forelegg	99	19,53 %
Samfunnsstraff	20	3,94 %
Betinget fengsel	38	7,50 %
Ubetinget fengsel	7	1,38 %
Særreaksjon eller annen type reaksjon	11	2,17 %
Frifinnelse	-	-

Kilde: microdata.no

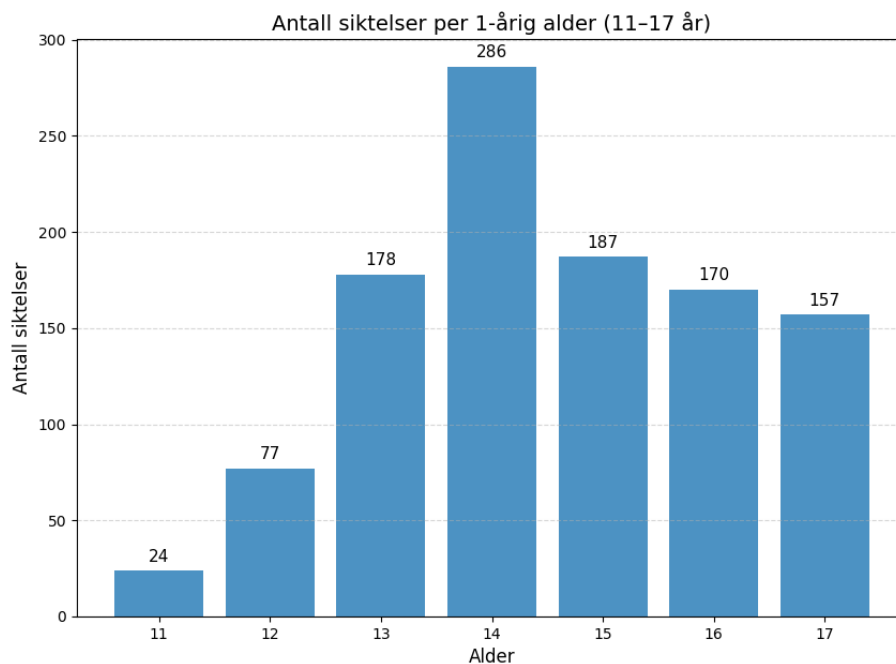
4 Kjennetegn ved barn og ungdom som blir siktet for lovbrudd

4.1 Alder

I microdata.no finner vi noen få siktede som var 9 og 10 år på gjerningstidspunktet. Lovbruddene gjelder i hovedsak eiendomstyveri og vold/mishandling. Selv om antallet er stort nok til å fanges opp i datamaterialet, er det likevel snakk om svært få personer. I denne rapporten har vi derfor valgt en nedre aldersgrense på 11 år ved gjerningstidspunkt (tilsvarende 12 år per 31.12).

Politiet har etterforskningsplikt også når mistenkte gjerningspersoner er under kriminell lavalder, men har fylt 12 år. Dersom mistenkte er under 12 år, kan politiet igangsette etterforskning, men har ikke samme plikt (Straffeprosessloven §224).

Figur 2 Fordeling av antall siktelser på 1-årig alder for 11-17åringer i Akershus som ble siktet i 2024 (alder på gjerningstidspunkt)

Kilde: microdata.no

Blant barn og ungdom som ble siktet for lovbrudd i 2024, var 565 siktelser knyttet til ungdom under kriminell lavalder på gjerningstidspunktet, mens 514 siktelser gjaldt ungdom mellom 15 og 17 år. Den største gruppen var 14-åringer (286 siktelser), etterfulgt av 13-åringer (178 siktelser), 15-åringer (187 siktelser) og 16-åringer (170 siktelser). Det var færre siktelser blant de yngste, med 24 siktelser knyttet til personer på 11 år og 77 siktelser av personer på 12 år.

4.2 Kjønn

Kjønn er en faktor som påvirker kriminalitet, ettersom gutter har en høyere tendens til å begå kriminelle handlinger enn jenter (Aaase, 2020) (Oslo Economics, 2022).

Tabell 6 viser fordelingen av siktede ungdommer (11–17 år) etter kjønn og hovedlovbruddstype i Akershus i 2024. Totalt sett er gutter klart overrepresentert blant de siktede, og utgjør 76 prosent, mens jenter står for 24 prosent.

Det er imidlertid variasjoner mellom lovbruddstypene. For eiendomstyveri er jenter i flertall, med 60 prosent av de siktede, mens gutter utgjør 40 prosent. Dette skiller seg fra de øvrige lovbruddskategoriene, hvor gutter dominerer tydelig.

For flere lovbruddstyper som annet vinningslovbrudd, eiendomsskade, seksuallovbrudd og rusmiddellovbrudd er alle de siktede gutter i dette datamaterialet. Dette kan skyldes både faktiske forskjeller og små tall i enkelte kategorier.

Innen vold og mishandling utgjør gutter 86 prosent av de siktede, mens jenter står for 14 prosent. Tilsvarende mønster finner vi for ordens- og integritetskrenkninger samt trafikkovertridelser, hvor gutter utgjør henholdsvis 88 prosent av de siktede.

Samlet sett viser tabellen at gutter i stor grad dominerer blant siktede ungdommer i de fleste lovbruddskategorier, med unntak av eiendomstyveri, hvor jenter utgjør en større andel. Dette understreker tydelige kjønnsforskjeller i kriminalitetsmønstre blant ungdom i Akershus i 2024.

Tabell 6 Andel siktede ungdommer (11- 17 år ved gjerningstidspunkt) etter kjønn og lovbruddstype i 2024 i Akershus

Hovedlovbrudd	Gutt	Jente
Eiendomstyveri	40 %	60 %
Annet vinningslovbrudd	100 %	-
Eiendomsskade	100 %	-
Vold og mishandling	86 %	14 %
Seksuallovbrudd	100 %	-
Rusmiddellovbrudd	100 %	-
Ordens- og integritetskrenkelse	88 %	12 %
Trafikkovertrredelse	88 %	12 %
Total	76 %	24 %

Kilde: microdata.no

4.3 Innvandrerstatus

Tabell 7 viser andel av barn/unge 12-18 år i Akershus som ble siktet for lovbrudd i 2024, etter innvandrerkategori (alder per 31.12.2024). Andelen er høyest blant innvandrere, hvor 2,9 prosent av den aktuelle gruppen ble siktet for lovbrudd i 2024.

Tabell 8 viser tilsvarende tall for Oslo. Andelen som ble siktet for lovbrudd i 2024 er høyere i Oslo enn i Akershus for alle kategorier.

Tabell 7 Siktete 12-18 år som antall og andel av befolkning i samme aldersgruppe (alder per 31.12.2024), Akershus

Innvandringskategori	Født i Norge med to norskfødte foreldre	Innvandrere	Norskfødte med to innvandre-foreldre	Norskfødte med én utenlandsfødt forelder
Andel av gruppa som siktet i 2024 i alderen 12-18	1,1%	2,9%	2,8%	1,8%
Antall siktete	421	209	245	183
Antall i befolkning	39 547	7 150	8 728	10335

Kilde: microdata.no

Tabell 8 Siktete 12-18 år som antall og andel av befolkning i samme aldersgruppe (alder per 31.12.2024), Oslo

Innvandringskategori	Født i Norge med to norskfødte foreldre	Innvandrere	Norskfødte med to innvandrere-foreldre	Norskfødte med én utenlandsfødt forelder
Andel av gruppa som siktet i 2023 i alderen 12-18	1,2%	3,3%	3,5%	2,0%
Antall siktet	273	191	416	180
Antall i befolkning	22 477	5865	11 866	8 922

Kilde: microdata.no

Tabell 9 viser fordeling av siktede etter lovbruddstyper og innvandrerkategori i Akershus. Når andel av de siktede i denne tabellen er høyere enn andel av befolkning tyder det på overrepresentasjon.

Tabell 9 Fordeling av siktede og total befolkning 12-18 år per 31.12.2024 etter innvandrerkategori og lovbruddstype,

Hovedlovbrudd	Født i Norge med to norskfødte foreldre	Innvandrere	Norskfødte med to innvandrerforeldre	Norskfødt med en utenlandsfødt foreldre	Totalt
Eiendomstyveri	44,3 %	18,2 %	20,9 %	16,6 %	100,0 %
Annet vinningslovbrudd	-	-	50,0 %	50,0 %	100,0 %
Eiendomsskade	41,9 %	11,3 %	21,0 %	25,8 %	100,0 %
Vold og mishandling	33,7 %	24,9 %	28,7 %	12,7 %	100,0 %
Seksuallovbrudd	51,4 %	25,7 %	-	22,9 %	100,0 %
Rusmiddellovbrudd	51,9 %	12,7 %	19,0 %	16,5 %	100,0 %
Ordens- og integritetskrenkelse	42,3 %	26,8 %	17,5 %	13,4 %	100,0 %
Trafikkovertrедelse	51,7 %	11,2 %	19,0 %	18,1 %	100,0 %
Alle lovbrudd	39,8 %	19,8 %	23,2 %	17,3 %	100,0 %
Andel av befolkning 12-18 år*	58,9%	10,6%	13,0 %	15,4 %	97,9%

Kilde: microdata.no

I 2024 utgjorde barn og unge født i Norge med to norskfødte foreldre 39,8 prosent av de siktede i aldersgruppen 12–18 år i Akershus. Norskfødte med innvandrerforeldre sto for 23,2 prosent, innvandrere for 19,8 prosent, mens norskfødte med én utenlandsfødt forelder utgjorde 17,3 prosent.

Til sammenligning utgjør barn og unge født i Norge med to norskfødte foreldre 58,9 prosent av befolkningen i denne aldersgruppen, mens innvandrere utgjør 10,6 prosent, norskfødte med innvandrerforeldre 13,0 prosent og norskfødte med én utenlandsfødt forelder 15,4 prosent.

Dette innebærer at barn og unge uten innvandrerbakgrunn er underrepresentert blant de siktede, mens alle grupper med innvandrerbakgrunn er overrepresentert.

Overrepresentasjonen er særlig tydelig for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

Ser vi på de ulike lovbruddstypene, er mønsteret noe sammensatt. For eiendomstyveri utgjør ungdom uten innvandrerbakgrunn 44,3 prosent av de siktede, noe som fortsatt er lavere enn deres andel av befolkningen. Innen vold og mishandling er innvandrere (24,9 prosent) og norskfødte med innvandrerforeldre (28,7 prosent) tydelig overrepresentert sett opp mot deres befolkningsandeler.

For seksuallovbrudd står ungdom uten innvandrerbakgrunn for over halvparten av siktelsene (51,4 prosent), men også her er innvandrere overrepresentert sammenlignet med sin andel av befolkningen. Innen rusmiddellovbrudd og trafikkovertrедelser ligger andelen for ungdom uten innvandrerbakgrunn nærmere halvparten av siktelsene, men fortsatt under deres andel av befolkningen.

Norskfødte med én utenlandsfødt forelder har gjennomgående andeler som ligger nærmere deres befolkningsandel, og fremstår verken tydelig over- eller underrepresentert i de fleste lovbruddstyper.

Samlet sett viser tallene for 2024 at ungdom med innvandrerbakgrunn i større grad er representert blant de siktede enn det befolkningssammensetningen skulle tilsi, særlig innen vold og mishandling. Samtidig er ungdom uten innvandrerbakgrunn gjennomgående underrepresentert i de fleste lovbruddstyper.

4.3.1 Er de med innvandrerbakgrunn faktisk overrepresentert?

Det er viktig å påpeke at tallene kun forteller om overrepresentasjon blant siktelses (registrert kriminalitet). Om barn/unge med innvandrerbakgrunn også er

overrepresentert når det gjelder faktisk utøvelse av lovbrudd kan ikke tallene fortelle noe om. Det er store mørketall i kriminalitetsstatistikk og man kan tenke seg at innvandrere har høyere oppdagelsesrisiko og/eller at det skal mindre til før personer med innvandrerbakgrunn blir anmeldt og/eller siktet. «Kunnskap om eventuell betydning av forskjellsbehandling for registrert kriminalitet er et av de største kunnskapshullene på dette feltet» (Skardhamar, 2017)

En annen viktig innvending er at det gjerne er en høyere andel unge gutter/menn i innvandrerbefolkningen enn i øvrig befolkning. I en slik situasjon vil en viss overrepresentasjon være som forventet fordi det stort sett er unge gutter/menn som begår lovbrudd. For å nærme seg et bilde av overrepresentasjon innen registrert kriminalitet må man justere for befolkningssammensetning, og innvandreres overrepresentasjon synker når man tar høyde for dette (Skardhamar, 2017, ss. 12-13). Dette er likevel ikke like relevant for aldersgruppen vi ser på i dette notatet, da andel gutter/menn er 51,4% i total befolkning og 52,4 prosent blant innvandrerne. Kjønnfordelingen blant norskfødte med innvandrerbakgrunn er om lag lik som i total befolkning.

Det kan også være andre bakenforliggende årsaker til mønsteret som vises i tallene, som for eksempel systematiske forskjeller i sosioøkonomisk status. Selv om overrepresentasjon blant innvandrere blir noe redusert ved å kontrollere for slike variabler forteller dette kun om korrelasjon. Det er ikke gitt lav sosioøkonomisk status er årsaken til kriminalitet da kriminell adferd også kan være årsaken til lav sosioøkonomisk status – eller at noe bakenforliggende har «skapt» begge utfall (Skardhamar, 2017, s. 13).

4.3.2 Lovbruddstyper etter innvandrerkategori

Tabell 10 viser fordelingen av lovbrudd etter innvandrerkategori blant siktede i alderen 11–17 år i Akershus i 2024. Vold og mishandling utgjør en stor andel av lovbruddene blant ungdom med innvandrerbakgrunn, særlig for innvandrere (41 %) og norskfødte med innvandrerforeldre (39 %).

Eiendomstyveri er den største kategorien blant ungdom uten innvandrerbakgrunn (34 %) og norskfødte med én utenlandsfødt forelder (36 %), men utgjør også en betydelig andel for de øvrige gruppene.

Andre lovbruddstyper, som eiendomsskade, rusmiddellovbrudd og ordens- og integritetskrenkelser, utgjør mindre andeler og varierer noe mellom gruppene.

Trafikkovertredelser og annet vinningslovbrudd utgjør gjennomgående små andeler i alle kategorier.

Samlet sett viser tabellen at det er forskjeller i lovbruddstyper mellom gruppene, der vold og mishandling er mer fremtredende blant ungdom med innvandrerbakgrunn, mens eiendomstyveri dominerer blant ungdom uten innvandrerbakgrunn.

Tabell 10 Fordeling av lovbrudd etter innvandrerkategori, 11-17 år på gjerningstidspunkt, Akershus 2024

Hovedlovbrudd	Født i Norge med to norskfødte foreldre	Innvandrere	Norskfødte med to innvandrerforeldre	Norskfødte med én utenlandsfødt forelder
Eiendomstyveri	34 %	27 %	27 %	36 %
Annet vinningslovbrudd	2 %	3 %	3 %	-
Eiendomsskade	6 %	3 %	5 %	11 %
Vold og mishandling	28 %	41 %	39 %	26 %
Seksuallovbrudd	7 %	7 %	-	3 %
Rusmiddellovbrudd	5 %	4 %	8 %	11 %
Ordens- og integritetskrenkelse	10 %	12 %	11 %	8 %
Trafikkovertredelse	8 %	4 %	6 %	5 %
Total	100 %	100 %	100 %	100 %

Kilde: microdata.no

Tallene for Oslo viser et litt annet bilde, se tabell 11. Blant siktede barn og unge i Oslo i 2024 er eiendomstyveri vanligste lovbruddstype kun for barn/unge uten innvandrerbakgrunn (norskfødte med to norskfødte foreldre). For barn og unge med innvandrerbakgrunn er vold/mishandling vanligste lovbruddstype. Norskfødte med innvandrerforeldre utpeker seg med særlig høy andel vold og mishandling (44,7%) og lav andel eiendomstyveri (20,4%).

Tabell 11 Fordeling av lovbrudd etter innvandrerkategori, 11-17 år på gjerningstidspunkt, Oslo 2024

Hovedlovbrudd	Født i Norge med to norskfødte foreldre	Innvandrere	Norskfødte med to innvandrerforeldre	Norskfødte med én utenlandsfødt forelder
Eiendomstyveri	44,5 %	28,9 %	20,4 %	33,1 %
Annet vinningslovbrudd	4,5 %	8,3 %	4,3 %	#VERDI!
Eiendomsskade	2,4 %	-	4,5 %	5,3 %
Vold og mishandling	21,1 %	42,2 %	44,7 %	42,6 %
Seksuallovbrudd	4,5 %	2,9 %	2,0 %	3,0 %
Rusmiddellovbrudd	7,3 %	3,4 %	7,5 %	3,6 %
Ordens- og integritetskrenkelse	13,8 %	10,3 %	13,8 %	9,5 %
Trafikkovertrjedelse	2,0 %	3,9 %	2,7 %	3,0 %
Total	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Kilde: microdata.no

4.4 Utdanning

4.4.1 Ungdommer uten grunnskolepoeng

Grunnskolepoeng er samlede karakterpoeng ved avsluttet grunnskole, men for å få utregnet grunnskolepoeng må elevene ha karakterer i minst halvparten av fagene. I 2025 sto 8,1% prosent av avgangselevene på ungdomsskolene i Akershus uten grunnskolepoeng (796 elever). Andelen er litt høyere blant gutter enn jenter (hhv 8,3% og 7,0%) (SSB, Tabell 11688, 2026) I Norge totalt sto 8,6 prosent av elevene uten grunnskolepoeng i 2025 (8,5% av guttene og 7,7% av jentene), og andelen har omtrent doblet seg siden 2015.

Avgangselever uten grunnskolepoeng har fortsatt krav på videregående opplæring etter opplæringsforskriftens §4-20.

Årsaken til manglende grunnskolepoeng kan være mange, og handler ikke utelukkende om ungdommer som «dropper ut» av grunnskolen. Elevene kan være unntatt vurdering eller ha særskilte utfordringer. Nyankomne flyktninger vil for eksempel ofte mangle nødvendig kompetanse til å delta i ordinær grunnskoleutdanning. Det siste kan være en av årsakene bak økningen i andel elever uten grunnskolepoeng.

Når vi plukker ut siktede ungdommer i Akershus som er gamle nok til å ha fullført grunnskolen ser vi at rundt 15 prosent står uten grunnskolepoeng. Manglende grunnskolepoeng er med andre ord mer utbredt blant siktede ungdommer enn i total befolkning.

4.4.2 Fordeling på grunnskolepoeng

Hvis man ser bort fra de som mangler grunnskolepoeng, hvordan har gjør de siktede ungdommene det sammenlignet med andre ungdommer? For å svare på det har vi delt grunnskolepoengene inn i fem kategorier:

7,9–20 grunnskolepoeng

20–30 grunnskolepoeng

30–40 grunnskolepoeng

40–50 grunnskolepoeng 50–60 grunnskolepoeng

Tabell 12 Antall grunnskolepoeng, siktede ungdommer og total befolkning 17-19 år per 31.12.2024

Intervall	7,9-20	20-30	30-40	40-50	50-60
Andel blant siktede ungdommer (17-19 år) Akershus	4,5 %	21,5 %	33,9 %	21,5 %	3,5 %
Andelen av alle ungdommer (17-19) i Akershus	0,5%	4,5%	22,7%	39,6%	21,5%

Kilde: microdata.no

Tabell 12 viser fordelingen av grunnskolepoeng blant siktede ungdommer (17–19 år) sammenlignet med den totale ungdomsbefolkningen i Akershus i 2024. Vi velger her å se på de som er 17-19 år da det blant 16-åringene er mange som har ukjent status på grunnskolepoeng i microdata.

Resultatene viser at ungdom med lave grunnskolepoeng er klart overrepresentert blant de siktede. For eksempel utgjør gruppen med 20–30 poeng 21,5 prosent av de siktede, men kun 4,5 prosent av befolkningen. Også gruppen med 7,9–20 poeng er tydelig overrepresentert sammenlignet med sin andel i befolkningen.

Samtidig er ungdom med høyere grunnskolepoeng underrepresentert. Gruppen med 40–50 poeng utgjør 39,6 prosent av befolkningen, men kun 21,5 prosent av de siktede. For gruppen med 50–60 poeng er forskjellen enda tydeligere, med 21,5 prosent i befolkningen mot kun 3,5 prosent blant de siktede.

Samlet sett viser tabellen en tydelig sammenheng mellom lavere skoleprestasjoner og høyere sannsynlighet for å bli siktet, mens ungdom med høyere grunnskolepoeng i mindre grad er representert blant de siktede.

4.4.3 Videregående opplæring

477 av 520 ungdommer i alderen 16-18 (alder per 31.12.2024) som ble siktet for lovbrudd i 2024 var registrert i videregående opplæring samme år. 91,7 prosent av de siktede ungdommene deltok med andre ord i videregående opplæring samme året som de ble siktet. Tilsvarende tall for de som ikke ble siktet er 95,8 prosent. Siktede ungdommer deltar altså i videregående opplæring i litt mindre grad enn ungdommer som ikke er siktet.

4.5 Barnevern

Barn og unge som begår kriminelle handlinger, har ofte dårligere oppvekstvilkår enn andre. De har hyppigere hatt kontakt med barnevernet gjennom barndommen, og foreldrene deres har i gjennomsnitt lavere utdanning, lavere inntekt, mottar oftere trygdeytelser, og har oftere en kriminell bakgrunn. (Oslo Economics, 2022)

Barnevernet skal varsles når barn under 18 år er under etterforskning, med mindre forholdet er av bagatellmessig art (Straffeprosessloven, s. §232a).

Først så vi på barn og unge som mottok hjelpetiltak eller omsorgstiltak i 2023 og ble siktet for kriminalitet i 2024. Vi ser at 19,6 prosent av disse barna/ungdommene hadde mottatt hjelpetiltak eller omsorgstiltak året før siktelsen.

Videre undersøkte vi barn og unge som ble siktet for kriminalitet i 2024 og deretter mottok hjelp eller omsorgstiltak i 2024. Her ser vi en høyere andel da 21,8 prosent av de siktede i 2024 hadde barnevernstiltak i 2024.

Dette kan tyde på at tiltak fra barnevernet noen ganger kommer som en reaksjon på lovbrudd, altså at lovbruddet skjer før barnevernstiltaket. For andre barn er barnevernet allerede inne med hjelpetiltak før barnet/ungdommen blir siktet for lovbrudd.

Hjelpetiltak fra barnevernet er frivillig, noe som betyr at barnevernet kan ha vært koblet på flere av disse barna/ungdommene uten at det har resultert i registrerte tiltak.

4.6 Husholdningens inntekt

Barn av foreldre med lav inntekt (de som tilhører den nederste inntektsdesilen) og lavt utdanningsnivå har en høyere sannsynlighet for tidlig debut innen kriminalitet. (Aaase, 2020) (Taryn Ann Galloway, 2010)

Tabell 13 viser fordelingen av lovbruddstyper etter husholdningsinntekt blant siktede i alderen 11–17 år i Akershus i 2024. Flertallet av de siktede tilhører inntektsgruppene mellom 200 000 og 600 000 kroner, som samlet utgjør nær 80 prosent av alle siktelser.

Tabell 13 Fordeling av lovbruddstyper etter inntektsgruppering, siktede 11-17 år på gjerningstidspunktet, Akershus

Hovedlovbrudd	Under 200.000	200.000 til 400.000	400.000 til 600.000	600.000 til 900.000	over 900.000
Eiendomstyveri	2,5 %	38,2 %	39,4 %	16,0 %	4,0 %
Annet vinningslovbrudd	38,5 %	61,5 %	-	-	-
Eiendomsskade	-	54,7 %	45,3 %	-	-
Vold og mishandling	6,4 %	48,5 %	31,1 %	10,4 %	3,6 %
Seksuallovbrudd	-	41,0 %	43,6 %	15,4 %	-
Rusmiddellovbrudd	8,6 %	48,3 %	32,8 %	-	10,3 %
Ordens- og integritetskrenkelse	6,9 %	37,9 %	31,9 %	19,0 %	4,3 %
Trafikkovertredelse	9,8 %	24,4 %	50,0 %	15,9 %	-
Total	5,2 %	42,5 %	36,0 %	13,6 %	2,2 %
Andel blant 12-18 år i total befolkning	2,7 %	24,4 %	41,2 %	24,3 %	7,5 %

Kilde: microdata.no

Sammenlignet med befolkningssammensetningen er ungdom fra lavere inntektsgrupper overrepresentert, særlig i gruppen 200 000–400 000 kroner, mens ungdom fra høyere inntektsgrupper (over 600 000 kroner) er underrepresentert.

Eiendomstyveri er mest utbredt i inntektsgruppene 200 000–600 000 kroner, og vold og mishandling følger et lignende mønster, med størst andel i de lavere og midtre inntektsgruppene. Trafikkovertredelser skiller seg noe ut ved at halvparten av sakene gjelder ungdom i inntektsgruppen 400 000–600 000 kroner.

Samlet sett viser tabellen en tydelig sammenheng mellom lavere husholdningsinntekt og høyere andel siktelsler, samtidig som de høyeste inntektsgruppene er mindre representert blant de siktede.

4.6.1 Lavinntekt

Analysen nedenfor er basert på tidligere arbeid og gjengis her uendret for å belyse sammenhengen mellom husholdningsøkonomi og kriminalitet blant barn og unge.

En annen definisjon man kan bruke på økonomisk dårlig stilte husholdninger er «lavinntekt». Dette handler ikke nødvendigvis om lav inntekt i kroner og øre, men at inntekten er lavere enn det som er «vanlig» når man tar hensyn til husholdningens størrelse. Inntektsvariabelen som brukes er «lavinntekt per forbruksenhet». Det er flere måter å sette grensen for «lavinntekt per forbruksenhet» på, men i denne sammenhengen brukte vi en grenseverdi satt med utgangspunkt i medianverdien for Akershus i 2022. Grenseverdien for inntekt etter skatt per forbruksenhet blir da 286 600 kroner (Cathrine Bergjordet, 2024) . Når denne definisjonen legges til grunn, har 22 prosent av siktede barn/ungdommer bakgrunn fra lavinntektshusholdninger, mot 11,9 prosent av alle barn/unge i samme aldersgruppe i Akershus. Hele 26,8 prosent av ungdommene siktet for vold og mishandling samme økonomiske bakgrunn. Med andre ord er barn/unge fra husholdninger med dårlig økonomi overrepresentert blant siktede også når denne definisjonen legges til grunn.

4.7 Trangboddhet

Husholdninger regnes som trangbodd dersom (SSB, Variabeldefinisjon, 2026):

1. Antall rom i boligen er mindre enn antall personer eller én person bor på ett rom, og
2. Antall kvadratmeter (p-areal) er under 25 kvm per person.

Vi undersøkte sammenhengen mellom trangboddhet og registrert kriminalitet blant barn og unge i Akershus. Definisjonen av trangboddhet gjør at kommuner med høy andel eneboliger gjerne også får lav andel trangboddhet. Vi tok derfor kun utgangspunkt i kommuner med lavest andel eneboliger, nemlig Bærum, Asker, Lillestrøm, Nordre Follo, Ullensaker, Ås, Lørenskog, Rælingen og Nittedal..

Tall fra microdata viser at 14,4 prosent av alle barn/unge i disse kommunene bodde trangt 2024, mens det gjaldt 27 prosent av de siktede barna/ungdommene i samme aldersgruppe. Trangboddhet er altså noe vanligere blant siktede barn/ungdommer.

I Oslo ser vi enda bedre sammenheng mellom siktelsler og trangboddhet. 48,7 prosent av ungdommene i alderen 12-18 år som ble siktet for lovbrudd, bodde trangt, mens det samme gjelder 29,5% av alle ungdommer i samme aldersgruppe.

4.8 Foreldrenes utdanningsbakgrunn

Tabell 14 viser sammenhengen mellom foresattes utdanningsnivå og registrert kriminalitet blant barn og unge i alderen 11–17 år i Akershus i 2024. Flertallet av de siktede har foreldre med videregående skole (32,3 %) eller kort høyere utdanning (28,2 %), mens en mindre andel har foreldre med lang høyere utdanning (15,0 %).

Sammenlignet med befolkningssammensetningen er ungdom med foreldre med lavere utdanningsnivå overrepresentert blant de siktede, særlig de med foreldre med grunnskole eller videregående skole. Samtidig er ungdom med foreldre med høyere utdanning underrepresentert.

Dette mønsteret går igjen på tvers av flere lovbruddstyper. For eksempel er vold og mishandling samt rusmiddellovbrudd mer utbredt blant ungdom med foreldre med videregående skole eller grunnskole. Eiendomstyveri er noe mer jevnt fordelt, men også her er andelen høyere blant ungdom med foreldre med lavere utdanning enn blant dem med foreldre med lang høyere utdanning.

Samlet sett peker tabellen på en tydelig sammenheng mellom lavere utdanningsnivå hos foresatte og høyere andel siktelser blant ungdom.

Tabell 14 Foresattes høyeste utdanning og registrert kriminalitet blant barn og unge 11-17 pr på gjerningstidspunkt, etter lovbruddstype i 2024 i Akershus.

Hovedlovbrudd	Lang høyere utdanning	Kort høyere utdanning	Videregående skole	Grunnskole	Ingen/uoppgitt hos begge foreldre
Eiendomstyveri	21,2 %	33,2 %	26,2 %	17,4 %	2,1 %
Annet vinningslovbrudd	26,3 %	26,3 %	-	47,4 %	-
Eiendomsskade	-	30,5 %	55,9 %	13,6 %	-
Vold og mishandling	13,0 %	22,9 %	31,9 %	29,4 %	2,8 %
Seksuallovbrudd	-	36,2 %	42,6 %	10,6 %	10,6 %
Rusmiddellovbrudd	12,9 %	22,6 %	33,9 %	30,6 %	-
Ordens- og integritetskrenkelse	13,4 %	26,8 %	38,1 %	21,6 %	-
Trafikkovertrødelse	19,2 %	30,1 %	35,6 %	15,1 %	-
Total	15,0 %	28,2 %	32,3 %	22,5 %	2,1 %
Andel blant 12-18 år i total befolkning	29,9 %	37,0 %	24,1 %	7,5 %	1,5 %

Kilde: microdata.no

5 Avslutning

Funnene i analysen viser at den registrerte ungdomskriminaliteten i Akershus i 2024 er sammensatt, men at noen trekk peker seg tydelig ut. For det første er vold og mishandling og eiendomstyveri de mest sentrale lovbruddstypene. For det andre er det særlig bekymringsfullt at økningen over tid i stor grad ser ut til å være drevet av de yngste aldersgruppene. Når barn i alderen 12–15 år i økende grad blir siktet for mer alvorlige lovbrudd, understreker det behovet for tidlig innsats og målrettet forebygging.

Analysen viser også at kriminalitet blant barn og unge henger tett sammen med sosiale og strukturelle forhold. Overrepresentasjon blant ungdom med innvandrerbakgrunn, ungdom fra lavinntektsfamilier, trangbodde husholdninger og familier med lavere utdanningsnivå peker på at forebygging ikke bare kan skje gjennom politi og justissektor, men også må ses i sammenheng med skole, barnevern, nærmiljø og levekårspolitikk.

Samtidig er det viktig å understreke at siktede barn og unge i Akershus er en meget liten gruppe og at de fleste siktede registreres med få lovbrudd og møtes med relativt milde reaksjoner. Dette tyder på at det fortsatt er et betydelig handlingsrom for tidlig oppfølging og forebyggende tiltak før problemene utvikler seg videre.

På bakgrunn av dette bør det legges særlig vekt på tiltak rettet mot yngre aldersgrupper, forebygging av vold og mishandling, tett samarbeid mellom kommune, skole, politi og barnevern, samt innsats som reduserer sosiale forskjeller og styrker oppvekstvilkårene for utsatte barn og unge.

6 Bibliografi

- Cathrine Bergjordet, C. O. (2024). Hva kan tall fortelle oss om .
https://afk.no/_f/p104/ib714707d-10d0-4a0f-b54a-6dbb24ba3649/analysenotat-3_2024-hvakan-tall-fortelle-oss-om-inntekt-fattigdom-og-ulikhet.pdf.
- Cem Olcan, C. B. (2025). Registrert kriminalitet blant barn og unge.
https://afk.no/_f/p104/id06557bb-9ae9-4891-8274-5597e67634b4/analysenotat-2_2025-registrert-kriminalitet-blant-barn-og-unge-i-akershus.pdf.
- Github. (u.d.). <https://github.com/CemOlcancodes/Microdata.no/tree/main/Kriminalitet>.
- Microdata.no. (u.d.). <https://www.microdata.no/>.
- Oslo Economics. (2022). <https://kudos.dfo.no/documents/29925/files/26350.pdf>.
- Regjeringen.no. (2025). <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-rapport-fra-ekspertgruppen-om-tiltak-for-barn-som-begar-gjentatt-eller-alvorlig-kriminalitet/id3099180/?uid=a850b431-1925-4d03-8832-2549e24cf3ce>.
- Skardhamar, T. (2017). Innvandrere og kriminalitet – en litteraturgjennomgang. .
- SSB. (2026). Anmeldte lovbrudd og ofre. <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og>.
- SSB, Tabell 11688. (2026).
<https://www.ssb.no/statbank/table/11688><https://www.ssb.no/statbank/table/11688>
- SSB, Variabeldefinisjon. (2026).
<https://www.ssb.no/a/metadata/conceptvariable/vardok/3462/nb> .
- Straffeprosessloven, s. §232a. (u.d.). https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1981-05-22-25/KAPITTEL_5-1#KAPITTEL_5-1.
- Taryn Ann Galloway, T. S. (2010). Does parental income matter for onset of offending?
<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1477370810376569>.
- Aaase, H. (2020). Barn, unge og kriminalitet.
<https://www.fhi.no/contentassets/9edd82a6bff54e488870e612131bb242/barn-unge-og>.